

La collita de les pomes

Agustí Casanova Masferrer

Des de la nostra caseta dalt d'un turó en el Baix Empordà albirarem en el fons del paisatge la ratlla horitzontal del mar, una llarga corda tibada d'un estenedor del qual pengen ones bellugadisses, mogudes per tots els vents, però abans que la mirada es focalitzi en les Illes Medes, hem de recórrer les grans plantacions de pomers, els territoris ocults sota un immens sostre de plàstic. Al principi aquesta forma de protegir les pomeres de les calamarsades, que espedacen els fruits, aquests immensos tendals blanquinosos, ens molestaven, ofenien el paisatge de tots els verds, ara, quin remei, ja hi estem avesats.

Josep Pla quan jo era jove maldeia que l'Empordà quedés arbrat de pomers perquè és un territori per la vinya, els camps de blat i la userda, petits horts i prats pels ramats d'ovelles. Això era el que sempre s'havia fet des del temps dels romans, i això era el que s'havia de fer. A mi poc m'importava la seva obsessió insistent de l'error agrícola que cometien els seus paisans.

Un amic, nascut a Llofriu, em va contar que la mare d'en Josep Pla, mentre ajudava a plantar unes oliveres, un pagès li digué que ella no en veuria els fruits, la senyora amb bon criteri li respongué: «si el meu pare hagués fet cas d'aquest advertiment, jo no abastaria olives cada any per fer oli».

L'Arbre del Coneixement del Bé i del Mal, al costat de l'Arbre de la Vida, en el jardí de l'Edèn, produïa el fruit prohibit, la poma, que va mossegar la imprudent Eva i després, sota la seva influència, l'Adam, i Déu els va castigar i van perdre el privilegi de residir en el Paradís Terrenal. Van ser expulsats per querubins de llances flamejants, que no estaven per romanços i els primers pares van haver de guanyar-se al pa amb la suor del front masculí. Aquesta és la gran desgràcia que arrossega la humanitat per culpa d'una poma. Es creu que era una poma perquè és el fruit més universal.

Ara ha començat la collita de la poma, la de les olives més tard. El meu estimat veí, en **Narcís**, amb l'**Àngel**, el seu millor

amic, han decidit posar-se a batre les oliveres exactament el dia 2 de novembre.

Ho tenen estudiat i tot programat des de finals de setembre i el pla s'ha de realitzar amb rigor matemàtic. Començaran per unes grans oliveres prop de Torroella de Montgrí, vuit dies, i seran ajudats per altres homes, al novè dia anirà tota la colla a uns terrenys als environs de La Bisbal, durant tres dies, i així el pla s'anirà complint fins prop de les festes nadalenques. En deixaran algunes d'olives a l'arbre que seran picotejades pels tords, sempre famolencs. Després seran premsades en un trull de Garriguella. Com cada any comprarem oli per nosaltres i alguna garrafa per regalar.

Han d'operar a en Narcís d'un genoll avariats, però li ha dit al metge que primer ha de collir les olives i ho han ajornat al mes de gener. Així és el veritable pagès, «*primum vivere, deinde filosofare*», com van dir entenimentadament **Aristòtil** o **Hobbes**, «primer cal resoldre el problema alimentari i, després, ja en parlarem».

El massís del Montseny és una muntanya que molts estimem perquè íntims records preats íntimament ens lliguen als seus turons, muntanyes, fagedes i rouredes, aulets i pinedes i a les fonts ombrívols que, en els estius abrusadors, moltes famílies hi anàvem a passar el dia festiu. Camins, corriols, tresqueres, viaranys, dreceres, trepitjats per carboners, traginers, venedors ambulants, passavolants, caçadors, boletaires i llenyataires que desbocaven les arbredes o estassaven el sotabosc arbustiu de la boscana.

En aquesta frondositat botànica, en aquest bé de deu, en què el faig va perdent les fulles per dramatitzar el paisatge, hi he trobat pomers feréstecs de pomes tan àci-

des que només els animals del bosc poden menjar-se. Mai he sabut com s'originaren allà al mig dels roures i els entesos m'han donat dues explicacions, pomers abandonats pels pagesos que deixaren el mas o llavors en els excrements escampats pels d'animals.

El pomerar del meu cosí, **Emili Soms**, es troba en una raconada d'un contrafort del Turó de Grenys, cim agut i escarpat, en un espai d'una gran exuberància vegetal. (La paraula greny significa penya desigual i cantelluda, plena de caires i d'esquerdes).

És un fet extraordinari la tasca de col·leccionista de pomes que realitzen ell i la seva dona, la **Maria Àngels**, en unes feixes i prats de la caseta d'un avi de l'Emili, coneguda com la caseta d'en Fèlix, encastada en una paret del Turó de Grenys, un congost creuat pel torrent del sot de Can Pairana. Amb tenacitat i perseverança han anat seleccionant les espècies autòctones; una tasca executada de forma autodidacta, la qual cosa els confereix més mereixement. Es calcula que en el món hi ha més de 7.500 classes de pomers.

En aquest veral arcerat i feraç, força ombrejat, hi ha la seva plantació amb més de 80 varietats de pomeres; alguns se'ls havia donat per extingides, altres abandonades per ser tan delicades que causaven dificultats al pagès i altres perquè el fruit escàs no generava cap guany. Ells les han salvat.

Prop de Fontanilles, entre camps de pomeres, s'hi troba la sidreria Mooma, on es menja bé i la beguda és la sidra. Un dia a l'amo li vaig desitjar sort en la comercialització d'una beguda poc casolana.

Com cada any aniré a ajudar a en Narcís a la recollida d'olives.

Tot i deixant de banda la vigent suspensió dels desnonaments derivats d'execucions hipotecàries fins al 2024, hem començat aquest octubre amb la previsió que, el proper dia 31 finalitzi la pròrroga extraordinària de les mesures de protecció en situacions de vulnerabilitat en matèria d'habitatge. Aquest fet ens obliga a reflexionar novament sobre aquest drama social desbordat davant el qual l'administració, en tots els seus nivells, fa massa temps que no ofereix solució.

L'article 26 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya estableix que «Les persones que no disposen dels recursos suficients tenen dret a accedir a un habitatge digne» però els poders públics incompleixen sistemàticament aquesta normativa rectora i deixen a la ciutadania desamparada. El propi Síndic de Greuges ha afirmat que «la manca d'una resposta suficient de l'Administració davant una situació d'emergència social i econòmica constitueix una vulneració del dret a l'habitatge en la seva màxima expressió» (informe de desembre de 2019).

Ni dignitat ni seguretat

Clara Sanmartín Cabrejas

ADVOCADA I MEMBRE DE LA COMISSIÓ DE DDHH DE L'ICAG

En aquests casos, l'actuació administrativa es limita a emetre informes a requeriment dels afectats i (amb sort) a sol·licitar al Jutjat, una vegada i una altra, la suspensió del llançament a l'espera d'un oferiment d'alternativa d'habitatge que mai arriba. Per tant, lluny de solucionar el problema el trasllada constantment al Jutjat. Però la resposta ha de ser política, no jurídica.

Davant d'aquesta realitat social tan cruel, a partir del proper 31 d'octubre moltes entitats, plataformes ciutadanes i activistes, en l'exercici legítim del seu Dret a la protesta i reivindicació, es tornaran a mobilitzar pacíficament per tal d'evitar el desnonament dels més vulnerables. No obstant això, ho faran en un context d'involució de drets i llibertats inèdit en democràcia i sota l'amenaça constant de l'autoritarisme de la *Ley Orgánica 4/2015, de 30 de marzo, de protección de la seguridad ciudadana* (Llei Mordassa), que tipifica com a infraccions greus i sanciona amb multes de 601€ a 30.000€ comportaments tan poc concrets com ara «*los actos de obstrucción que pretendan impedir a cualquier autoridad, empleado público o corporación oficial el ejercicio legítimo de sus funciones, el cumplimiento o la ejecución de acuerdos o resoluciones administrativas o judiciales (...)*» o «*la desobediencia o la resistencia a la autoridad o a sus agentes en el ejercicio de sus funciones, (...)*».

La Llei Mordassa implanta un model de control de la ciutadania per la via del Dret

Administratiu que prioritza la presumpció de veracitat de les forces i cossos de seguretat de l'Estat i l'aplicació immediata de sancions, en detriment del Principi de presumpció d'innocència i del Dret a defensa de la ciutadania, que són els pilars bàsics i fonamentals de qualsevol Estat de Dret. Aquesta Llei compta amb l'aval del Tribunal Constitucional però no amb l'aval de la Comissió de Venècia –Consell d'Europa– que, en el seu dictamen de març de 2021, adverteix del seu «potencial repressiu» i convida el legislador «a revisar en profunditat el seu funcionament pràctic i el seu impacte en els Drets Humans i Llibertats».

El panorama és desolador i no sembla que l'executiu de **Pedro Sánchez** tingui intenció de posar remei a aquesta situació. Entre tanta indignitat i tanta inseguretat, des de la ciutadania ens seguirem prenent seriosament el joc democràtic i reivindicant pacíficament els nostres Drets. Que ningú s'equivoqui: La seguretat ciutadana és gaudir d'una vida digna i és exercir, quan calgui, el Dret a reunió i llibertat d'expressió sense risc de represàlies.